

SVOČ – POSUDEK

STUDENTSKÁ VĚDECKÁ ODBORNÁ ČINNOST (SVOČ) – 2010/2011

AUTOR: Marie Pechancová

NÁZEV: Odchyly od běžného legislativního procesu
POSUDEK VYPRACOVAL: JUDr. Radovan Suchánek, Ph.D.

1. Hodnocení tématu z hlediska jeho aktuálnosti a praktické použitelnosti

Téma je velmi aktuální, zejména z hlediska posledních dvou nálezů Ústavního soudu (č. 80/2011 Sb. a č. 119/2011 Sb.), jimiž zrušil zákony č. 347/2010 Sb. a č. 348/2010 Sb. z důvodu, že nebyly přijaty ústavně předepsaným způsobem (zneužití institutu legislativní nouze).

2. Hodnocení pojetí práce (systematika, logická stavba, použité metody, prameny)

Po stránce systematické je práce zpracována řádně, jejím jádrem je popis zvláštních legislativních procedur podle platného právního stavu v ČR (část 2.) a v SRN (část 3.). Vedle české odborné literatury používá studenta i dvě díla německých autorů.

3. Hodnocení obsahové (věcné připomínky k textu, konfrontace s jinými možnými názory, celkové zvládnutí tématu, zhodnocení závěrů práce, do jaké míry mohou být předmětem diskuse při ústním kole)

Oponent vznáší k obsahu práce tyto připomínky:

- Není pravdou, že schvalování zákona o státním rozpočtu je Ústavou ČR svěřeno výlučně Poslanecké sněmovně z důvodu, že této komoře je odpovědná vláda (str. 9, pozn. č. 13). Podle ústavní listiny z r. 1920 byla rovněž vláda odpovědná pouze poslanecké sněmovně, přesto rozpočtový zákon schvaloval i senát. Skutečný důvod platné úpravy tkví v inspiraci tvůrců Ústavy myšlenkami F. A. Hayeka o rozdělení zákonodárství mezi obě komory parlamentu tak, že dolní komora má být příslušná k zákonodárství v oblasti veřejného práva a ke kontrole hospodaření vlády, kdežto horní k tvorbě pravidel práva soukromého.
- Není správné tvrzení, že do kapitoly státního rozpočtu Všeobecná pokladní správa „bývá zvykem přidávat“ podkapitoly vládní rozpočtová rezerva „pro případy“, chce-li výbor dosáhnout změny kapitoly, která mu nebyla přikázána (str. 9). Vládní rozpočtová rezerva je součástí kapitoly Všeobecná pokladní správa *ex lege* (§ 10 odst. 3, § 22 odst. 3, § 24 odst. 2, § 27 rozpočtových pravidel). Zmiňuje-li studentka tzv. „porcování medvěda“ (str. 9) jako označení pro způsob rozdělování vládní rozpočtové rezervy, přehlídí úpravu v § 21 odst. 3 rozpočtových pravidel, účinnou od 1. 3. 2008: „Účelovost použití prostředků vládní rozpočtové rezervy stanoví vláda nebo na základě jejího pověření ministr financí.“
- Není pravdou, že nepřijetí zákona č. 347/2010 Sb. do konce roku 2010 „by mělo zásadní vliv na (ne)plnění státního rozpočtu“ (str. 17), alespoň z nálezů č. 80/2011 Sb. to vyčíst nelze. Píše-li studentka, že „vláda nemá nástroj k rychlému přijetí takových norem, které mohou zásadním způsobem ovlivnit podobu státního rozpočtu pro příští rok“ (str. 17), pak odpověď asi nenalezne v řečnické otázce z vota soudce Balíka, ale spíše v bodu 93 nálezů: „Je zodpovědností každé vlády, aby při sestavování návrhu zákona o státním rozpočtu vycházela z platných právních předpisů, a v případě, že považuje za účelné dosáhnout jejich změny, aby včas realizovala své oprávnění podat odpovídající návrh zákona...“.
- Není jasné, co rozumí autorka „morálním motivem“ vlády při využití čl. 44 odst. 3 Ústavy (str. 18). To, co v práci popisuje, je motiv politický, jenž nemá s morálkou nic společného.

- Nelze souhlasit s tím, že „*institut zákonných opatření Senátu byl shledán jakožto vhodný, dobře konstruovaný a v praxi použitelný*“ (str. 26). Vždyť přece právě skutečnost, že „*zkušenost s použitím čl. 33 Ústavy prozatím postrádáme*“, spočívá v praktické nepoužitelnosti tohoto institutu, čehož příčina tkví již v tom, že jeho uplatnění je podmíněno rozpuštěním Poslanecké sněmovny prezidentem republiky, tedy institutem, který je v platné Ústavě rovněž sám o sobě jen obtížně uplatnitelný.
- Nelze souhlasit ani s tím, že „*pochybnosti nebudí ani zvláštní úprava legislativního procesu podle ústavního zákona o bezpečnosti*“ (str. 27). Lze skutečně zajistit akceschopnost legislativy v době válečného stavu tím, když ústavní norma i za tohoto stavu bezvýhradně trvá na schvalování zákonů Parlamentem při dodržení kvóra a stanovených většin (čl. 39 odst. 1 a 2 Ústavy)? Nelze tohoto cíle lépe dosáhnout prozatímním přenosem zákonodárné pravomoci na jiné orgány? Vždyť sama autorka popisuje ústavní úpravu postavení Společného výboru coby „*nouzového parlamentu*“ podle čl. 115e Základního zákona SRN. Srov. též např. kap. 13, čl. 2 a 3 švédské ústavy.
- Není pravdou, že nebyl v ČR nikdy použit institut spojení otázky důvěry s vládním návrhem zákona (s. 27); přitom autorka správně uvádí jediný případ jeho použití (s. 18).
- Označování komor Parlamentu ČR za „*dolní*“ a „*horní*“ (str. 6, 8, 18 aj.) neodpovídá ani naší ústavní tradici, ani jejich ústavnímu postavení *de constitutione lata*.
- Nelze zaměňovat pojem „*kvórum*“ s pojmem „*většina*“ (str. 6).

4. Hodnocení formální stránky práce (jazyková úroveň, přehlednost, grafická úprava a technické zvládnutí textu)

Jazyková úroveň práce je dobrá, jen zřídka se vyskytují chyby v psaní („*ledních*“ místo „*lesních*“ – str. 18) nebo nepřesné výrazy („*územně samosprávný celek*“ - str. 6). K přehlednosti, grafické úpravě a technickému zvládnutí textu nemám připomínek.

5. Stručně celkové hodnocení práce

Práce prokazuje dobrou orientaci studentky ve zvoleném tématu. Výše uvedené připomínky k obsahu práce však svědčí o dílčích logických rozporech a místy o povrchním přístupu. Přesto lze práci hodnotit jako vcelku dobrou.

DATUM A MÍSTO: 11. května 2011

PODPIS AUTORA POSUDKU: